

CÂTEVA MĂRTURISIRI

De pr. prof. dr. Vasile MUNTEAN

La insistențele unor colegi, voi face niște destăinuiri, deși – sincer să fiu – îmi este greu să vorbesc despre mine însumi.

Existând la noi o epocă stalinistă în prelungire, la gimnaziu adesea ni se amintea, nouă școlarilor, interdicția de a frecventa biserica. Totuși, eu provenind dintr-o familie creștină și având un unchi tocmai cantor bisericesc, am urmat teologia, în pofida zvonurilor că instituția Bisericii n-ar avea vreun viitor. La Seminar m-a impresionat chipul luminos al Părintelui prof. (viitor universitar) Sorin Cosma care a predat limbile clasice; regretatul arhid. Silviu Anuichi – cu studii la Beograd – ne-a expus cu pasiune istoria laică și cea ecleziastică.

La Sibiu, ca recunoscut stilist, dascălul neotestamentar Grigorie T. Marcu mi-a publicat primele recenzii (*Dumnezeu și Golem* de N. Wiener - întemeietorul Ciberneticii speciale, et alia). Tot acolo, în acel răstimp, urca treptele didactice Păr. acad. de acum Mircea Păcurariu, cu care am păstrat legătura grație preocupărilor istoriografice comune; în ultima perioadă, prolificul istoric sibian sistematic mă chema în comisii de doctorat ca și coreferent.

În Capitală m-a atras într-un mod aparte personalitatea de excepție care a fost îndrumătorul meu de pioasă amintire, după 1990 Acad. Alexandru Elian, neîntrecutul elenist și bizantinolog care mi-a scris o postfață la teză și o prefață la versiunea străină a aceleiași lucrări; reeditarea disertației doctorale în română și engleză s-a datorat bunăvoinței actualului patriarh al nostru, Dr. Daniel. Îmi aduc aminte că în octombrie 1985, după ce am trecut examenul cu pricina, am ținut la rectorat un scurt cuvânt în care n-am omis aforismul platonician: „O de anexetastos bios u biotos anthropon” (O viață nedemnă nu merită a fi trăită); a plăcut îndeosebi Dascălului meu. De la dânsul posed o valoroasă corespondență și o micro-bibliotecă de specialitate, unică – zic eu – în sud-vestul țării noastre, bibliotecă fără de care nu puteam să scriu ceva în domeniu. E adevărat că am fost sprijinit și de alți specialiști, oameni de bine, în procurarea de cărți, xeroxuri ș. a. m. d. Îi menționez în acest context pe deja amintitul Dr. Dan-Ilie Ciobotea (pe când era în Occident doctorand și apoi, dascăl la Bossey-Geneva), la fel pe profesorul sorbonez Petre Năsturel (de o noblețe sufletească impresionantă), pe Iosif-Constantin Drăgan (om de afaceri și cunoscut publicist), universitarul ateniian Spiridon Troianos et alii. În București, fiind încadrat la Secția istorică de pe lângă Institutul teologic de grad universitar, am urmat și cursurile canonistului de

marcă Liviu Stan (însă scurt timp, dânsul trecând la Domnul pretimpuriu), audiind totodată prelegerile ilustrului dogmatist Dumitru Stăniloae. Sfințiile lor, și nu numai, au constituit pentru noi, învățăceii, modele de înaltă competență, de acribie. Când a fost cazul, am primit de la dumnealor și sprijin moral, mai ales că viețuiam cu toții în așa-zisă „epocă de aur”. Bunăoară, când a trebuit să plec în 1977 la studii în Apus, am renunțat la această plecare (datorită condițiilor impuse de unii indivizi din afara Ecclesiei și care nu concordau cu conștiința mea). M-a încurajat atunci însuși îndrumătorul meu, Prof. Elian, asigurându-mă că voi putea întocmi teza și cu bibliografia ce o găseam în țară (la Biblioteca Academiei etc.).

Pe parcursul timpului, cu ajutorul Celui-de-Sus am publicat 16 volume proprii (plus două dedicate operei și memoriei dascălului meu), străduindu-mă de fiecare dată să aduc o mai mică sau mai mare contribuție în ce privește temele tratate. La un moment dat, acum câțiva ani, o surpriză neplăcută: un atac imund din direcția unui pripășit în cele ale Teologiei (secondat de un cirac al său), care au lansat destule calomnii la adresa mea, în timp ce cel mai mare bizantinist francez contemporan nouă, regretatul Paul Lemerle, mi se adresa epistolar cu „Mon collègue...” Și când mă gândesc că anterior, acelui „binefăcător” al meu, i-am făcut un bine nu mic!

Cei apropiați mie, cei care-mi prețuiesc scrisul, la împlinirea acestei vârste (de 65 ani) intenționau să îmi ofere un volum omagial, gândindu-se la faptul că unii teologi din România s-au învrednicit de chiar 2-3 asemenea „prinoase de cinstire”. Din parte-mi, reflectând în spiritul Părinților că începutul virtuților este smerenia, nu am acceptat; de aceea s-a recurs la formula prezentă, ca și în cazul altor confrăți. Însă recunoștința mea nu e mai mică pentru bunele intenții ale „iubiților frați întru Domnul”, pentru colegialitatea dovedită.